

REDACTIA
Deák Ferencz-u. Nr. 10

ABONAMENTUL
Anual: 20 cor.
Semi-annual: 10 cor.
Trimestrial: 5 cor.
Lunar: 2 cor.
In Duminică pe an 4 cor.
In străinătate pe an 40 franci.
Prețurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 10

INSERȚIUNILE:
de un câr garson: prima dată la
10 cor.; a doua oară la 5 cor.; a treia
oară la 3 cor. de fiecare publicare.
—
Pentru abonamente, cărți și inserții,
scrieți sau veniți în Arad.
—
Telefon pentru oraș și comitate
—
Scrieți adresatele nu se primesc.

LA SITUAȚIE.

— Un interviu. —

Stările politice din țara noastră sunt încercătură desăvârșită. Așa poți vedea că de la zarea câte unei scurte clipe și și nu li-se deschid decât răspântii...

Viul interes ce-l arată obștea românească de desfășurarea Crizei dintre Coroană și Maghiari, precum și gândul ce preocupă pe tot Românul, ca în aceste vremuri să aflăm calea cea mai bună către — ni-a îndemnat a interviua pe unul din deputații noștri naționali asupra acestei situații, în care ne aflăm.

S-au rostit și până aci mai mulți fruntași ai noștri, încercând cu sfatul lor să lungeze cărările neamului. Este însă numai dorința obștei românești să asle și să ajungă la deputații săi, ai reprezentanților de azi, în mâinile cărora poporul român și-a încredințat vremelnicele dăruiri sale.

Drept aceea, redacția noastră a cercetat pe **Dr. Ioan Suciu**, care a avut o abilitate a răspunde la întrebările redacției noastre în modul următor:

— Ce atitudine are de gând a lua clubul naționalităților în fața situației pricinuite de cearta dintre Coroană și coaliție?

— Nu pot vorbi în numele clubului, dar păreri individuale îți pot comunica. Înțeleg, că noi, deputații români, nu ne putem îndreptățiți, dar nici nu voim, că atunci, când Coroana oferă panmaghiarismului «mână în cele interne», cu alte cuvinte, mână de maghiarizare cu ori-ce preț, limba mentelor încă fiind gata a o sacrifica, adăugând ca și armata să fie prefăcută în mijloc de maghiarizare — noi să venim a striga în numele neamurilor osândite la pe-
«Ave Cesar morituri te salutant». Cu puțin mai puțin putem aștepta ceva bine dela țară. Vai de Românul care și-ar încrede în ea în d'alde Kossuth, Apponyi, Bánffy, Tisza, Hoek etc. Ținuta noastră deci nu este fi alta decât neutralitate bine aplicată.

— Ce înțelegi d-le deputat, sub „neutralitate bine aplicată“?

— Înțeleg, că politicele urmate de Coroană, noi nu-i mai putem secunda, din momentul ce acea politică nefastă ne oferă pe noi de jertfă Molochului șovinist, iar pe noi pe cel din coaliție *siliți suntem a-i fi în ajutor*. Nu avem deci să sărim în ajutor

tor nici uneia, nici celeialalte părți. Cu toate acestea neutralitatea noastră nu-i iertat să însemne trindavie, stare cu mâna'n sin, ci precum un stat, care vrea să observe strictă neutralitate în fața războiului erupt între vecinii săi, își mobilizează armata la hotară, gata a împedeca și pe unul și pe altul dintre beligeranți a călca pe teritoriul său neutral — așa și noi, datorți suntem a ne mobiliza politicește [forțele pentru apararea cu arme constituționale a acelor hotară ale siguranței noastre naționale-etnice, fără de care pierduți suntem. Bine aplicată o astfel de neutralitate va pune în respect și pe una și pe cealaltă dintre părțile beligerante și le va împedeca de a lega pace — în socoteala noastră. Snt sigur că și colegul meu Vlad, numai astfel de neutralitate a înțeles și nu neactivitate de felul celei a pasiviștilor noștri de pie memorie.

— Bine, dar nu crezi, d-le deputat, că rupând noi cu politica tradițională, ne arădem prin aceasta înșiși creanga de sub picioare?

— Aduți aminte de pățania României de pe vremea rebelului ruso-turcesc. România, care-i sărise Rusiei în ajutor, la sfârșit a trebuit ia să jertfească Basarabia. Așa o putem și noi păți sărim în ajutorul Vienei. Prețul păcii poate să fie — școalele noastre și puținele garanțe ale existenței noastre naționale, de care azi nu dispunem. În ce privește politica națională «tradițională» observ că politica de sentiment are puțin rost. Politica sănătoasă numai cu calculi reali se poate face. Suntem slabi, desorganizați, și așa se vede, Viena nu mai are interes să ne susțină. Dacă nu mai are acest interes, nici noi nu mai putem avea interesul a ne înjuga la interesele speciale ale ei. Antecesorii noștri au fost dinastici, pentru-că Coroana îi luase în apărare. Să nu uităm, că în 1861 și în 1866—67, Coroana solicita prin rescripte către Dietă asigurarea egalei îndreptățiri a tuturor popoarelor. De atunci încoace însă Viena, de silă ori din interes — e irelevant, — și-a schimbat politica. A dat tot mai mult frâu liber tendențelor panmaghiare și scut împotriva acestora nimăru n'a dat. Rupând deci cu politica «tradițională», nu ne tăiem absolut creanga de sub picioare. De unde s'o tăi — dacă nu mai există?

— Totuși, dă-mi voe să observ, d-le deputat, că Viena deși face meru concesionii în socoteala noastră, o face din silă, cedând forței majore. Și că a intrat acest caz, doar' și noi

suntem vina, de ce am stat cu mâinile în sân și nu ne-am validat — popor de 3 milioane — mai intensiv, pretinzându-ne mai impunător drepturile. În fond însă Viena — așa cred eu — nu ne este dușmană, de ce dar' să ne lăpădam de ea?

Scuză-mă, dar' eu ori-cât de puțin simpatizez cu postulatul șovinist, care pretinde limba de comandă, limba de instrucțiune și limba regimentelor — maghiară; trebuie să accentuez, că mai sfântă și mai legală bază avea Viena, a nu ceda când era vorba de nerespectarea și ciuntirea legii despre egala îndreptățire a naționalităților. Cred că nu trebuie să motivez, de ce? Pe limba de comandă germană, n'a pus nimeni jurământ. E drept, că și noi am rămas multă vreme cu mâinile în sân, dar' să nu uităm că am rămas în urma buimăcelii, ce o produsese în-torsătura din 1866—67. Dar' chiar de aceea n'a fost la loc să fim dați pradă *vrăjmașilor*. *Nu noi nu-l suntem vrăjmași. Antidinastici nu suntem și n'ovem să fim.* Dar' că chiar atunci, când Viena ne îmbie drept preț al păcii, noi să-i sărim asemenea gladiatorilor din vechime într'ajutor, ar fi ceva fără sens.

— Ei bine, dar' nu crezi d-le deputat, că stând noi la o parte, neutrali, prin asta înlesnim biruința șovinistilor?

— Trebuie să cunoști firea Maghiarului șovinist. I-am inversuna și mai mult împotriva-ne. Iar' castane din foc n'am scoate pentru noi, ci numai pentru Viena. Lupta între noi și Viena nu se mai învârte în jurul existenței noastre, ci în jurul existenței Monarhiei și poate cu timpul și a Dinastiei. Ori-cine va învinge, noi n'o să pierdem mai mult, decât ce hotărât este să se încerce a ne lua — dacă vor putea! Înțeles-ai declarațiunile d-lui Carp?

— Intre astfel de împrejurări ce trebuie să facem și ce ținută să observăm?

Nimic alta decât să înțelegem, că ori-cum va pacta Kossuth cu Viena, respective ori-care parte va ieși biruitoare, pentru noi desigur va fi »Hannibal ante portas«. Ba e cert, că dacă Viena nu va ceda în nici un chip limba de comandă și instrucțiune, nu vor încerca oare șovinisti cu o energie și mai îndărătnică a se regresa pe alte terene ale maghiarisării, până ce în cazul de le va succeda a forța desfacerea de Austria, rațiunea o să le impună oare-care rezerve față de naționalități, cel puțin pe o vreme

Janus institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.
Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik
Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 422)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acci- Premii effine.
dental capitalului anual trece în favorul celui asigurat.
Condiții de asigurare favorabile.
Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani Plătirea în caz de duel
și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de răz-
boi. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la momentul.
Starea de asigurare 11.000.000 cor.
Sumele de asigurare platite până acum 56.000.000 ..
Averea institutului 31.000.000 ..

oare-care. Și pentru noi și asta ar fi un câștig. »Qui habet tempus, habet vitam«. Noi trebuie însă să înțelegem odată, că politică reală și sănătoasă nu se face așa, cum am făcut noi în cele 2—3 decenii din urmă. La 3—5 ani câte-o conferință și atât! Ca furnicile trebuie să lucrăm zi și noapte pentru a ne organiza și consolida partidul. Ne place să vorbim de un partid național de 3 milioane Români. Ce sinamăgire! Partidul conzistă numai dintr'atâți luptători, câți înși au conștiința națională trează și sunt gata în ori-ce moment la lupta constituțională pentru interesele neamului.

D'acea, la organizarea Românilor! *Ocaziunea binevenită e dată!* Clubul naționalist a pornit organizarea partidului dietal al naționalităților, respective reconstruirea partidelor naționale aliate. Alerge fiecare Român bun a se înscrie de membru. Să vad eu comitetele noastre cercuale constituite în cel puțin 40 cercuri electorale, să vad înscriși la club vre-o 2—3 mii membrii interni, vre-o 15—20 mii membrii externi, să vad eu hula și pizma sufocată și tabera bine disciplinată: *nu mai am apoi teamă de nimic*. Atunci factor vom fi și noi! Factor impunător, pe care nu-l va mai lua în nesocotință nici Viena, nici Bánffy et tutti-trutti. Politica noastră actuală nu poate fi alta de cât organizare, stringerea rindurilor, disciplina taberei și *«unire în cugete, unire în simțiri»*. Organizați odată, o să știm bine aplica și neutralitatea și activitatea. Noi, deputații naționali, ne privim de antemergătorii luptători, cari au să mântue neamul românesc din chiarele desnaționalizato-adu-nii!

— Ce zici d-le deputat la faptul, că ministrul de interne Kristóffy József a făgăduit socialistilor votul universal?

— Frumos, deși din parte-mi: «Timeo Danaos et dona ferentes». Să nu iasă la capăt că și el înțelege votul universal așa ca d-nul Bánffy, că adecă numai cei ce știu ungurește să aibă vot. Dacă-și va lua însă sincer promisiunea, noi o să luptăm în aceasta cestiune bucuros alături cu domnul Kristóffy. Vom vedea

In fine permite-mi, d-le deputat să te întreb, ce părere aveți despre articolul apărut mai recent, scris și subscris de ilustrii bărbați ai neamului nostru, cari militează pentru continuarea politicii „tradiționale”.

Imi put întrebare de o natură foarte gingașă. Noi respectăm mult pe respectivii frați și știm aprecia viul interes, cu care urmăresc dezvoltarea sorții noastre, a celor rămași acasă. Să nu trecem însă cu vederea, că ei sunt doar de peste un deceniu îndepărtați de noi, și astfel le lipsește experiența nemijlocită a stărilor noastre actuale.

Apoi încă una. Ne rugăm, ca ori cine, care ne voiește binele, să focunjure tot, ce poate da ansă și la cea mai îndepărtată suspiciune, că politica noastră ar influența-o ori conduce-o cineva din afară de statul ungar. Repet, stimăm mult pe respectivii domni și le respectăm și părerile lor.

*

Cu aceasta s'a terminat interviul. Și din partea noastră recunoaștem, că fără o organizare bună, nimic nu putem întreprinde cu succes. D'aceea ne adresăm tuturor fruntașilor cu rugarea să lucreze din răspuțeri la organizarea, mai bine zis, reorganizarea partidului nostru național.

Chemarea sub arme a rezerviștilor. Orașele și comitatele au hotărât, că nu mai dau nici recruți anticonstituționalului guvern.

Guvernul și-a ajutat acum în al. chip. Ministrul honghezimei *Bihar*, într'un loc abia vizibil al foit oficioase, dă porunca, ca biletele de chemare să nu mai fie puse afară în comuna, ori orașul, de unde e omul acela, ci la stația de jandarmi, ori în Budapesta la poliția de stat, iar fiecare în 8 zile e dator să răspundă îndatoririi sale, altcum va fi considerat de dezertor militar.

Deputații naționali la balotagiul din Liptó-szentmiklós. Balotagiul din Liptó-szentmiklós între candidații, ministrul *Lányi* și naționalistul *Stodola*, va avea loc luni, în 7 oct. O depeșă ne anunță, că presiunea și corupțiunea în favorul lui *Lányi* e colosală. Așa ceva nu s'a mai văzut. Insufletirea în tabăra naționalistă la însă lupta cu toate tentațiile corupțiunei.

Cu acceleratul de 4 azi au plecat din Arad deputații naționali *Dr. Ioan Suciu* și *Dr. Stefan C. Pop*, la Liptó-szentmiklós. Cu dinși la olaltă a plecat și redactorul nostru *Sever Bocu*, care va reprezenta ziarul nostru și ne va trimite rapoarte amanunțite.

Deputatul slovac *Hodja Milan* e deja de mai multe zile acolo.

Răvașul dimineții.

Epitaful unei demonstrații.

Pilda buna la bun lucru te îndeamnă, au zis-o și o zic cu toții. O știu aceasta copii, o știu mai vârtos bătrânii. Și de știu ceva, nu o faci însă, ai avut chiar pilda înainte-ți și ambicie. De bărbat nu-ți întoate acestea lași la o parte binele și răul, numai așa ca să te arezi în toată goli-ciunea: nu-l firesc, că lumea întreagă te va condamna?

*

De pe timpul lui Andrei II. era puțin ospital maghiarul, după cum ne arată un punct al bulei de aur (1222). Dar s'au scurs de atunci atât amar de ani, încât firea a putut fi schimbată prin cultură, prin creștere. Eu unul nu-mi pot închipui, ca cineva să voiască a trece de om rău crescut.

Drept aceea toți oamenii de bine din Giula au osindit cu vorbe aspre pe cei ce au făcut tãmbãlaul și turburările când cu adunarea învățătorilor noștri din Giula, cum a făcut o și foaia «*Békésmegyei Függelenség*».

*

Cazul cu demonstrațiunea giulanilor, la care se zice — ar fi luat parte și bărbați sus puși, pune pe Maghiarii aceia în o lumină cu atât mai nepriincioasă, cu cât Românii din Brad s'au arătat în 29 Maiu un element de cultură vrednic de pilduire și aceasta cu atât mai mult, cu cât casurile se aseamănă de minune.

*

In 29 Maiu n. adecă 13 învățători dela școala comună dimpreună cu o sută cincî școlari s'au dus la Brad, nu numai ca să-l vadă, nu numai ca să știe, cât aur poate avea acest oraș și jurul lui, ci să vadă eu ochii prețiosul aur al culturii, al creșterii bune.

Ca pe unii, ce reprezentau cultura, Românii de acolo i-au primit foarte bine, le-au pus totul la dispoziție cu dragoste frățească și li-ar fi părut foarte bine să fi rămas la ei chiar mai multă vreme. Ospitalitatea cu-

noscută a Românului s'a arătat în toată ei dragostenie pentru străin. Învățătorii școlari s'au depărtat cu părere de rău, n'au cunoscut mai de vreme pe acest locuit de oameni atât de prețioși și tinoși.

Cel puțin mititeit, când vor fi marți putea să se revoalte la aserțiuni de altesorilor lor de prin școale medii, canizuiesc să înegrească pe Români în plãpãndelor generații, cum nu odată avut prilejul a o auzi cu urechile de ce au umblat prin acelea școli.

*

Pilda buna data de brădenii nu sunat până în Giula, deși a dus-o deadă foaia «*Néplanitók lapja*». Giulanii au să fie mai pe sus, să dovedească, că 1222 încoace nu s'a schimbat sufletul, că n'a folosit nimic cultura, nimic școlii ei au vrut și au și demonstrat, au zis nikit o manifestare culturală. La Giula bine le pare rău, ne pare rău și noia cultura lor în veacul, ce întrece pe minilor, trebuie să aibă un așa epitaf.

Se împrăștie...

— Criza. —

Spargerea partidului liberal presăcum lumea politică. Se vorbește că despre procesul de descompunere a puterincului partid de odinioară.

Alaltăieri și ieri s'a ținut o consi în hotelul «Panonia» din Budapesta, au luat parte 15 înși din partidul între dânsii mulți fruntași ai partidului cum e *Miklós* și mai de aproape a lui alții.

Foștii liberali se sfătuiesc, ce să rămâie și pe mai departe laolaltă, ori împrăștie ca făina orbului...

Comitatul Nogrãd

Municipiul comitatului Nogrãd a resp în unanimitate cunoscuta admoniție a ministrului Fejérvay și a îndrumat pe protopretistiiile comunale să instrueze în sunete de poporul, că nimeni nu e îndatorat între înrãrit de față a plăti dare de sînge și armă.

Bánffy la An

Bánffy, care a început agitație străjitară întreagă, și-a întrerupt ieri turneul dus la Tisza Dob, tusculanul contelui Andrei Zizzele sunt curioase a ști ce lucruri au ară: Bánffy cu Andrassy?

Sufragiul universal.

Se știe că contele Tisza István, în zătăiu încă a prezidenței sale de consiliu, a dat adunarea unor date statistice pentru relegeii electorale.

Un ziar din Budapesta, a ajuns, nu pe ce cale, la aceste date și le-a publicat, carea lor a făcut mare senzație și contele s'a supărat așa de mult, încât a intentat pe ziarului și a pornit investigație între funcționarul birotului statistic ca să afle pe trădătorul lor sale.

Un semn, prin urmare, că datele erau vărate.

Aceste date sunt foarte vorbitoare. Din ele, că după legea electorală de azi, Românii sunt mai neîndreptățiti și în cazul întrodusufragiului universal, sufragiile românești s'au cu 645,670.

Eată datele:

Dacă fiecare bărbat care a împlinit vârsta de 20 ani ar avea drept de vot atunci ar fi 432.960 alegători; de fapt au fost în listele de votanți 970.841, prin urmare 3.352.119 de cetățeni sunt despoiați de drepturi pe lângă sistemul de azi!

După naționalități alegătorii sunt: Maghiari (cu jidani laolaltă) 542.417, Nemți 123.894, Slovaci 110.925, Români 110.572, Ruteni 28.766, Croați, 11.495, Sirbi 27.674, necunoscuți 15.308.

Nealegătorii sunt: Maghiari (cu jidani laolaltă) 1.705.749, Nemți 370.478, Slovaci 366.734, Români 645.670, Ruteni 63.431, Croați 37.463, Sirbi 94.076, diverși 68.518.

Se vede deci, cum poporul românesc a fost și până aici, cel mai neîndreptățit prin sistemul actual electoral!

Adunarea generală din Giula.

— Raport special —

Conform programei publicate în toate foile românești din patrie, interesanta și mult promițtoarea adun. generală ord. a reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale ort. din proprietatele oradane I-VI s'a ținut în Giula la 10/23 și 11/24 Iuliu a. c. și cu toată ținuta dușmănoasă a confrăților noștri Maghiari, a succedat în chip neașteptat.

Abia sosiți în Giula, până a nu ne cunoaște până a nu se convinge despre noi și ținuta noastră, fără a le da pricină nici măcar, cât e negru sub unghie: ne întâmpină în loc de bunăvoință cu dușmănie și în loc de pâine cu petrii.

Și pentru ce? Pentru-că „Békés Csabai lapok” i-a prevestit, că în adunările noastre folosim limba noastră maternă, și la concert cântăm românește. Adecă, pentru-că ne iubi limba și neamul. D'apoi ce ați zice voi, fraților maghiari, despre acel maghiar, ce își urește limba și neamul? Sigur l'a fi urî și calificându-l de trădător l'a-i bate cu petrii! Și iată pe noi, cari ne iubim limba și neamul încă ne urî și ne trată cu petrii.

Apoi ce la voi e considerat de virtute, a noi e păcat? Ori pentru că vorbim și cântăm românește suntem contrari patriei și vouă? Apoi în limba și cântarea românească nu se pot cultiva sentimentele patriotice?

În această țară, în care vă place a vă mândri cu egalitatea, dreptatea și frațietatea, ce vouă vă este ertat, nouă nu? Voi vă puteți iubi neamul și limba, și aceasta pentru voi este virtute, iar pentru noi păcat? Voi vă puteți insulta de faptele strămoșilor voștri, și sărbătoriți, iar noi, dacă am încerca așa ceva, am ajunge pe banca acuzărilor și în temnițe?

Și apoi nu cugetați fraților Maghiari, că o astfel de pornire a voastră face sânge rău, că astfel de pretențiuni nu sunt drepte și nu sunt cinstite.

De ce să nu ne fie iertat a ne cultiva sentimentele patriotice în dulcea noastră limbă, de ce să nu ne cântăm bucuriile și nevoile în doine și hore înțelese și simțite de noi; de ce să nu putem sărbători pe eroii noștri, cari au suferit martiri pentru scumpele noastre tesauri moștenite dela strămoși; de ce voiți să omorâți sentimentele noastre?

Cine nu se știe însufleți de al său, nu se poate însufleți de al fratelui; cine nu are sentiment pentru sine, nu are nici pentru altul; cine nu știe să-și prețuiască neamul său, credința sa și limba mamei sale; nu va ști să se însuflețască de idealurile opresorului său, nu va ști simți bucuria și întristarea lui și nu va ști prețui idealurile lui.

Ori nu vedeți voi fraților Maghiari, că cei ce-și schimbă limba și numele sunt travestiți, mascați, ca să nu-i cunoașteți, când tulbură liniștea atât de necesară prosperării patriei, să poată pescui în turbure.

Noi nu ne-am travestit și nu ne travestim del. Român în Ungur, dar' ne iubim patria și contribuim la susținerea ei cu câștigul și sângele nostru.

Noi contribuim împreună cu voi la susținerea instituțiilor patriei și ne susținem fără ajutorul vostru instituțiile noastre culturale.

Noi muncim din greu pământul patriei și voi ne urgisiți, lăsând să ne exploateze cei tra-

vestiți în interesul lor particular, noi ne mulțămim și cu stâncile și nu căutăm refugiu în străinătate; noi cerem, dar nu ne revoltăm: noi vă ospitalităm în ținuturile noastre și voi ne hulduți.

Voiți să ne creșteți pentru patrie? Atunși de ce ne înstrăinați? Voiți să ne îmblânziți, atunși de ce ne îndârjiți?

Bucurați-vă și plângeți cu noi și ne vom bucura și plânge cu voi. Respectați limba, numele, portul, datinele noastre, și vom respecta și noi pe a-le voastre. Sărbătoriți cu noi și vom sărbători și noi cu voi.

Ori credeți, că dreptatea în lume este exclusiv pentru voi? Voi aveți numai drepturi și noi numai datorințe?

Asta este nefiresc și provocător!

Încercați a ne cinsti, a ne considera, a ne permite și noua, de ce vă împărtășiți voi în această patriă comună: dacă voiți să ne cunoașteți, și dacă voiți a cunoaște și vedea însuflețirea românească.

Mai mari voștri ne zice: „să ședem acasă”, când căutăm ocaziune a ne apropia de voi, iar voi ne bateți cu petrii, când venim la voi. Voi faceți excursiuni prin locurile locuite de noi fără a fi conturbați. Apoi pentru noi nu toată patria e casă, iar pentru voi da. Se vede, că voi vă țineți de zicala: „ce-i al meu e al meu, și ce-i al tău, iar e al meu”. Pentru voi totul și pentru noi nimica.

Confrații noștri români din Giula au făcut și invitații maghiare și v-au invitat la petrecerile arangiate în onoarea noastră, luând în programa jocurilor și jocuri maghiare, ca să vă simțiți bine între noi și să ne petrecem împreună.

Învățătorii noștri au avisat oficios forurile civi e despre venirea și lucrările lor, ba după-cum suntem informați, erau pregătiți a saluta și toasta în limba proprie pentru toți străinii, cari i-ar fi onorat cu prezența.

Sunt acestea lucruri ascunse și cu scop dășmănos pentru voi și pentru patrie? Am dat noi ansă la supărarea voastră?

Abia am sosit în Giula și la prima noastră vedere, ne-ați insultat și aruncat în față un mic timp, nici ocaziune să vă săm în bunul nostru simț, de unde dară ura voastră?

Se zice, că ținuta comitetului arangiator a confrăților noștri români din Giula v-a revoltat. O greșală mică a lor că v'au atras atențiunea, că în programa jocurilor au luat și ciardașul, va atins neplăcut.

Ei bine dar și în cazul acesta, cum veniți voi să pedepsiți oaspeții, pentru neînțelegerile voastre locale? Cum aruncați cu petrii în aceia cari zânic muncesc pentru luminarea poporului și prin aceasta pentru prosperarea țării? Cum veniți să turnați oleu pe foc, dacă voiți binele patriei și câștigarea noastră? Se vede însă, că voi sunteți conduși nu de sentimentele, ce le păstrați patriei, ci de ura și dușmănia zămislită în mintea celor travestiți și mascați cu limba și numele vostru, de aceia, cari s'au mascat ca să nu-i cunoașteți și cari cu astfel de fapte doresc a se susține în fruntea voastră spre a ne pute exploată pe noi și pe voi deopotrivă.

Cu toate provocările lor și ținuta voastră, dascălii noștri ca oameni maturi și bine disciplinați au știut să păstreze cinstea școlii și a bisericii în serviciul cărora sunt angajați.

Cu toată ținuta voastră dușmănoasă, dascălii noștri vălămați în bunul simț și lipsiți de plăcerile sociale conturbate de voi, totuși n'au uitat de sfințele lor datorințe, ci cu o serioasă impunătoare și cu interes de admirat au luat parte la ședințele lor oficioase, deștând cu multă înțelepciune lucrările puse la ordinea zilei.

(Sfârșitu va urma).

Expoziția din Sibiu.

Apel către frații Români din Regatul liber al României!

Iubiți Compatrioți!

În anul acesta 1905, luna August viitor zilele de 15—30 aceiași lună stil vechiu românesc vor fi mari sărbări culturale na-

ționale românești la Sibiu. Centru de activitate al românilor de peste Carpați, unde se va întruni elita românilor din tot Ardealul, Crisana, Bănat și Maramurăș și unde se vor găsi adunați români de pe Murăș, de pe Someș, de pe Târnavă, dela Crișuri, dela Olt, Timiș, Tisa, Hațeg, Abrud, Lugoj, etc.

Aceste sărbări se vor da:

1. Pentru Asociațiunea transilvană, pentru literatura și cultura poporului român din Transilvania și Ungaria. Cea mai mare și renumită asociație românească, un fel de Academie națională numită și Astra (soare) cu un capital peste 1/2 milion florent care își va ținea ședințele sale anul acesta la Sibiu, în zilele sus indicate. În fiecare an Asociațiunea ține ședințele sale anuale generale în câte un alt și diferit oraș între români.

2. Va fi acolo inaugurarea Casei naționale, un palat nou, un templu al artelor și științelor, al culturii românești, clădit de români, de Asociațiune cu banii lor proprii, adunați prin contribuțiuni, și care va servi românilor ca un Acropolis din vechea Atenă a Grecilor.

3. Este convocată acolo și societatea pentru fond de teatru român, cu un capital adunat peste 300 000 lei, va da în noul palat concerte și reprezentațiuni teatrale.

4. Va fi tot acolo un muzeu și o expoziție etnografică, istorică a poporului Român.

5. Se va face probabil și sfințirea, târnosirea sfintei biserici Catedralei mitropolitane nupozant monumental în stil bizantin, în dacă pictura și sculplura internă, vor fi probabil terminate până atunci, altfel târnosirea va fi amânată pentru Septembrie sau Octobrie. Vor fi înfrunite acolo, Reuniunea femeilor române, reuniuni de muzică, coruri vocale instrumentale, societăți de meseriași, de pompieri civili, de gimnastică, agricultură, reprezentanți ai băncilor populare, care au un capital peste 50 milioane florini.

Acestea sunt în rezumat scurt, subiectele marilor sărbări naționale, ce se vor da la Sibiu. Va fi o mișcare, o înălțare de suflete, pline de viață românească și mândrie națională.

Acum odată acestea aduse la cunoștința noastră și încă de cu vreme, putem sta noi oare Români din Regat impasibili, inima noastră nu bate? sufletul, ființa noastră întregă nu se mișcă, sângele nostru nu fierbe, ca să participăm și noi la manifeste de bucurie și mândrie ale fraților noștri, aci la hotar, lângă Căineni, și rău îl numim hotar, granița, pentru-că acest pământ este patrimoniul nostru sfânt, sacru, lăsat nouă moștenire de strămoșii noștri dela marele împărat Traian.

Mă rog, nu vă îngrijiți de spese mari, nu stați la îndoială, nu faceți multe reflecții, participarea noastră acolo, se face foarte ușor, foarte lesne pe Valea Oltului, pe la Căineni cu spese foarte puține. 30-40 lei de persoană ajunge suficient.

Va putem vorbi din experiență.

În anul 1901 luna Septembrie 8-12, acum patru ani, noi Piteșteanii, o societate modestă de 70 persoane, doamne, domnișoare, bărbați, din inițiativa noastră, am luat parte la alte sărbări, tot la Sibiu, pe-

trecerea și înmângăierea sufletescă, morala adusă fraților de acolo și înmângăierea pentru activitatea și luptele lor eroice, pentru susținerea neamului în contra cumpliților lor vrăjmași.

Și speșele noastre au fost acestea, 40 lei de persoană și iată cum:

Calea ferată ne-a pus la dispoziția noastră 2 vagoane clasa III. Pitești Căineni-Turnu-roșu, taxă de persoană 9 lei 75 bani dus și întors (negresit preț redus clasa III.) bilet de liberă trecere peste frontieră fără pașaport ministrul de interne dăduse deja ordin poliției Căineni a-ne libera aceste bilete: dela Turnu-roșu la Sibiu, distanța minimă de o oră am plătit earăși un leu calea ferată. Am trecut pe lângă Șelimber (Șelimberg) cu oftarea inimii, vestita luptă a lui Mihai Viteazul cu Ungurii și am ajuns la Sibiu la oara 4 seara, unde ne-a primit un comitet de recepție a românilor și ne-a condus la quartire pregătite deja de dânsii.

Am stat 3 zile în Sibiu, câte 2 lei camera, masa asemenea 2 lei; am participat la concerte 2 lei, la banchet 5 lei.

Cam aceste au fost speșele esențiale, 40 lei de persoană strict necesar.

Mulți din noi mai ales damele, gășind Sibiu o piață nouă, mai ieftină și-au cumpărat stofe, obiecte, articole necesare, la înapoiare am scăpat și de taxa vamală. Unii s'au fotografat în grupă, a parte.

Toate damele noastre purtau frumosul nostru costum național, ear noi bărbații carde mari cu tricoul național la butonieră, am avut cu noi și doi lăutari, cari vagonul nostru ne tot percursul drumului: iar știndarde naționale. Mai erau acolo la Sibiu fesoși, advocați din București, Craiova și Râmnicul Vâlcea.

Rog celii și broșura noastră Piteștenii la Sibiu 1901 tipografia Lazar, Pitești, cu mai multe ilustrații, unde sunt descrise pe larg toate manifestele excursiunii noastre.

Pentru ordinea sărbătorilor se formează

acolo în Sibiu anumite comitete, se face un program tipărit în mii de exemplare, orle și zilele de ședință, disertațiuni, concert, teatru, bal, banchet, excursiuni, etc.

Este de dorit și necesar, ca noi oaspeții din România să ne formăm un program al nostru separat, după ce vom participa la sărbările lor oficiale indicate în programul lor, să destinăm fruntașii nostri cari să ne reprezinte cine anume să ne vorbească în seara de convenire; apoi la o masă a lor comună, și apoi la marele banchet, să depunem coroane pe mormintele marilor nostri bărbați decedați acolo: G. Barițiu, Căpitan Ilarian, Dr. I. Rațiu, colonel D. Ursu, Metropolitul Baron-Șaguna la Râșinari.

Să vizităm Metropolia, pe Escel. Să vizităm Metropolitul Mețianu, Catedrala, seminariul, Școala de fete, 3 biserici românești, Liceu românesc nu este, apoi renumit 1 muzeu de pictură Baron-Bruckenthal, muzeul Carpatin, biserica săsească, liceul săsesc și catolic; afară din oraș frumoasa promenadă numită Dumbrava și marca comună românească Râșinari, o oră depărtare cu trăsura.

Să facem pelerinajul la Avrig pe Olt, să depunem coroane pe mormântul lui G. Lazar, marele nostru dascăl, o oră cu trenul.

Să vizităm Făgărașul pe Olt, în sus dela Avrig, capitala lui Radu Negru dela descălicare, 2 ore calea ferată Sibiu-Făgăraș.

Să vedem Ocna-Sibiului, stație balneară de sare, aproape de Sibiu 1/2 oră, 4 trenuri pe zi.

Să vizităm frumoasa comună românească Săsești, în tren și altele, casele lor, stil gotic, medieval, populație 25—30 mii locuitori, Români 8—10 mii suflete, mai ales pe la suburții; restul 20 mii sași, industriași; maghiari foarte puțini venedici, funcționari, meseriași.

Aci este mare garnizoana militară, 2—3 regimente de infanterie, artilerie, cavalerie,

husari, multe și mari cazărmi și o școală militară. Comandantul suprem militar, mulți generali austriaci.

Plecarea din București trebuie să se facă cu o zi înainte cu trenul de noapte 11.45, dimineața ora 6 sunteți la Piatra-Olt, apoi Drăgășani, Râmnicul-Vâlcea pe la ora 12 la Calimănești, Căciulata, apoi începe de fileul Oltului, Cozia, Lotru, la ora 2 la Căineni, la 3 la Turnu-Roșu, și la ora 4 după amiază, ajungeți în Sibiu, unde vașteaptă un Comitet de primire cu bandă roșie la braț.

Acum aceste explicații și informații date, îmi permit a face un apel cald către frații nostri: Românii din Regat, către pătura cultă, către inteligența țării, advocați, funcționari, militari pensionari, către apostolii neamului, profesori și profesoare cu frumusețea lor costum național, către tinerimea studențiasă, studențimea universitară, speranța viitorului neamului, cu locul în inimă aprins, luați cauza aceasta mare în mână să propagați această excursiune națională în Sibiu, să se formeze comitete în fiecare calitate, să se înscrie aderenți din vreme, se adune chiar mic cotizații lunare, ca la ziua precisă, să fie toate pregătite și înțenite cu finanțele, să putem pleca voioși liniștiți.

NOUĂȚI.

ARAD, 3 August 1906.

— Schimbări de garnizoane în 1906. — Din Viena scrie, că regele s'a învoit la schimbările de garnizoane, plănuite pe 1906. Schimbarea mare va fi în Viena. Din Viena se mută cele două regimente și adevă reg. 6 ungar, din care reg. 72, din care s'au mută în Viena. Se va muta în Viena și Pojon. Regimentele aceste vor fi locuite cu regimente ungare și adevă cu regimentul 19 și regimentul 32 (Maria Terezia). E interesant, că regimentele ungare tot cu regimente ungare se înlocuiesc; așa dară nu s'a împlinit voia domnului cu poziție înaltă, ca să ducă regimente ungare din țară și să le înlocuiască cu reg. străine. Mai departe schimbă garnizoana și reg. 12,

AMICII.

Un filosof grec, în multe sale scrieri zice la un loc: „așa să te porți cu amicii, ca și cum dânsii cândva și-ar deveni inimici“.

Momentan eugetând, e surprinzătoare această zicere, dar cuprinde în sine mult adevăr și praxă de viață.

Cum? cu amicii noștri așa să venim în coatinere ca cu filorii noștri inimici? aceasta eschide ori-ce intrunire armonioasă și relațiune amicală.

Trist, dar' așa e în această viață a materialismului; dacă vom ținea înaintea ochilor noștri cuvintele filosofului grec, mai puțin vrăjmași vom avea în viață.

Experiența vieții ne învață, că caracterul și inima nobilă a oamenilor, nu în pace și fericire, ci în năcazură îl putem cunoaște, pentru-că așa numiții și presupuși „amici buni și sinceri“ cu fețe blânde trăindu-se ca șarpele, se virăsc în încrederea noastră, pândesc slăbiciunile noastre, ca cu ocaziunea dată să le poată folosi în contra noastră.

Ne-a învățat experiența, că vrășmașul cu inima nobilă e mai bun, ca mulți amicii lingușitori, pentru-că numai lăpădăturile societății omeniești se folosesc de rășbunare, calumniare, denunțare și spionajiu, cari sunt în stare și pe strade a insulta, ataca pe acela, care nu le convine.

Trist, dar' din astfel de oameni e compusă partea cea mai mare a oamenilor. Ceialaltă grupă mică, deși e mai simplă sau mai necoaptă, e curată ca aurul atât în interior, cât și esteriorul său.

La grupa mai mare, cea mai mică atingere neplăcută produce desprețuire și duritate; până ce grupa mai mică rămâne nobilă atât în pretenție cât și în înmănie, nu atacă din rășbunare, persoană, caracterul, poziția și existența nimănu, mai mult cu nepăsare, fără șgomot, înconjură pe atacatori și insultatori.

Omul cavaler și dacă se simte mândros pe cineva, tot cavaler rămâne.

Pe lângă cuvintele înțelepte ale filosofului grec, recomand omenimei cuvintele sfinte ale lui Isus Christos, înțeleptul înțelepților:

„Cine te lovește cu peatra, lovește-l cu pâne“

astfel liniștit întoarce-i spatele și-l desprețue.

Vasile Olariu,

preot.

LA EI ȘI LA NOI!

Costache Doboșan mi-e bun prieten. Pentru prima dată l'am cunoscut în Hălmagiu cu ocaziunea adunării generale a reuniunii învățătorilor români din Arad. M'a dus dorul să văd și eu locurile, unde lanca, craiul munților, și-a trăit zilele, să văd locuri atât de scumpe pentru noi, locuri frământate cu sângele vitejilor noștri strămoși. Drumul dinspre Beiuș, ce duce în această țară, locuită numai de neamul românesc, șerpuește pe lângă râulețe cu apă limpede, ca conștiința unui suflet nevinovat, pe lângă și prin munți, a căror creștete pleșuve par a da mână cu norii. În acești munți vezi și auzi tot ce îți dorește inima. Concertele pasărilor adăpostite în codrul stufos sunt jalnice, ca doina românului năcăjit.

Un ciobănaș de o schioapă numai, colit pe toată rășul lui de gorun, fluieră lin și pătrunzător, echoul îi îngână glasul.

Dulăii în arșița dogoritoare a soarelui răgaz a hămăi în urma călătorului, ei pacinice întind a lene la umbra unui frunziș răcoritor.

Turma s'a tras la vale. Numai din când când câte un berbec cu clopot mare la gât se plimbă în jurul turmei, ca un patriarh cu minte. Soarele se ridicase de asupra capului. Zăritul albinelor muncitoare se azează șgomotos toate părțile. La cotitură am lăsat în marginea drumu patru buni tovarăși ai naturii vesele, copil cu căciula bine îndesată pe cap, culcat foale și răzimat în podul palmii. În jurul celui Un miel lănaș, o capră cu o țoangă la gât și un vițel împodobit cu frimbii în jurul gâtului. Poposiau de amiază. Pe livadă fânul era curat în brazdă. Tot e vis și armonie, numai spăstănga de asupra unui munte spălat de vreme se zărea o stâncă țuguată, ce pare a se rășbi în contra celui puternic pentru suferințele, ce îndură un popor atât de pacinic, cum e poporul românesc, care după dreptate ar trebui să fie săpân pe întreg ținutul, ce se întinde în mari deșerturi spre apus până la marginile câmpului, șgomos spre răsărit până la poalele munților, șgomos mează noapte până la țărnișii Tisei, iar în jur până la hotarele țării.

Dela Ciuci spre Hălmagiu am plecat cu trenul dinspre Arad, tixit de oaspeții veniți din toate părțile pentru a fi de față la adunarea Reuniunii. Câtă însuflețire în inimile lor! Câtă doroste de frate! Câtă alipire de neam!

Eram șagalnici călătorii, ca toți românii

Candidatura nu s'a făcut pe placul poporului. Dintre cei 10 recurenți poporul se grupase în jurul a lor trei înși; Al. Dragoș, Șt. Ghimbeșan și N. Blaga, substitutul de notar de acolo. Lupta avea să se facă însă între Al. Dragoș și Șt. Ghimbeșan. Dorința celor dela putere a fost alta, adecă cu ori-ce preț să fie Blaga ales, numai astfel se esplică faptul, ca pentru a-l asigura acestuia deplină reușită dl protopretore a eschis dela candidare pe Al. Dragoș și Șt. Ghimbeșan, candidând numai pe Blaga și 5 recurenți, cari nu aveau poate nici gând, ca să primiască măcar un singur vot.

Poporul văzând această deosebire între vorbele și fapta dlui protopretore ceru 10 minute timp de sfătuire. Și sfătuirea lor a fost deamă de laudă, cu un glas alegând de notar pe dl George Popovici, din Ciaba, om străin, care numai în presara alegerii a venit în B-Lazuri. Nime nu l-a cunoscut, cu nime n-a vorbit, nimărui sprijinul nu i-a cerut, ci s'a dus în o grădină cu fân, acolo s'a culcat ca un biet călător, și nici nu visase, că în ziua următoare el va fi notarul din B-Lazuri.

Rămâne acum, ca și nou alesul să-și știe face datoria față de poporul, care i-a dat această cinste.

— **Mulțumită publică.** Comitetul aranjator din comunele bis. Giula-germană și Giula-maghiară au aranjat Duminecă la 10/23 Iulie 1905, cu ocaziunea adunării generale și reuniunii învățătorilor români, dela școalele confes. ortodoxe române, din protopresbiteratele aradane I—VII. petrecere cu joc, în grădina publică din Giula. Ținem de o datorință sfântă — după achitarea acestei sarcini — să mulțumim tuturor, cari ne-au onorat cu prezența lor și ne-au dat ajutorul moral și material.

Au încurs 741 cor. 80 fileri, în care se compută și suprasolvirile marimmoase încurse dela spectaculiul domn Dr. Mihail Marcuș avocat Giula 100 cor.; prea onor. domn Dr. Ioan Traileșcu, protopresbiter Chișineu 10 cor.; d-nii Petru Biberea paroch, Giula germană 6 cor.; Pavel Anuleu comerciant, Giula-germană 6 cor.; Petru Opriciu speditor, Giula-germană 6 cor.; Iosif Moldovan, inv. director școlar Arad 4 cor.; Iosif Ivan învățător, Giula-germană 4 cor.; Ivan Iosif paroch, Giula-maghiară 5 coroane; Iosif Beșan paroch, Giula-maghiară 4 coroane; Dr. Iustin Sociu protodiacon, Arad 3 cor.; George Turic paroch, Oltea 2 cor.; Teodor Lencuța învățător, Giula-maghiară 2 cor.; László Antal, Giula 2 cor.; Dr. Ciuhăndu referent școlar, Arad 1 cor.; Grigorie Pojar econom, Giula-germană 1 cor. 80 fil.; Ioan Costa prof., Arad 1 cor.; Silviu Raț, paroch, Macea 1 cor.; Nicolau Ștef inv., Arad 1 cor.; Dimitrie Birăuț redactor, 1 cor.; George Bodea, Giula-maghiară 1 cor.; și Ioan Ioanciu, inv. 40 fil.

Din suma venitalului de 741 cor. 80 fil. detragându-se spesele de 603 cor. 68 fil., rămâne un venit de 138 cor. 12 fil., care sumă s'a trimis la adresa domnului Iuliu Groșorean, inv. în Galșa și cassar gen. al reuniunii învățătorilor din cele 7 protopresbiterate aradane, cu mențiunea: ca ajutor la redactarea organului periodic oficios școlar.

Primească din partea noastră toți preastimații ajutători și spriginitori pentru jersela marimmoase aduse cu această ocaziune, cea mai ferbinte mulțumită publică. Giula la 17/30 Iulie 1905. Cu distincția stimă. Pentru comitetul aranjator: *Petru Biberea*, pres. com. aranj. *Iosif Ivan*, secretar.

— **Anunț.** Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei *Ion Cotirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, jeturi, chivoturi, răpizi și tot felul de utenzilii bisericesti cu preturi moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

— **x Exclusiv bere de Schwehat**, euhna de casă admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței *Kovács și Novotny*.

Pentru incendiatiți din Luguzău.

Pentru alinarea suferinței or Români or incendiatiți din Luguzău pe lângă suma amintită în nr. trecut . . . . . 267 cor.

au mai încurs
dela dl Dr. Nicolae Oncu, Arad. 40 "
„ Binchici, Pancota . . . . . 2 "
„ Iustin Ardelean, compactor 3 "
„ Dr. Lazar Popovici, Viena 10 "
De tot . . . . . 322 cor.

Daruri se primesc și administrează și pe mai departe la administrația ziarului nostru. Sunt rugați toți Români să sară cu obolul lor în ajutorul incendiatiților.

Fi-va pace?

— Războiul ruso-japonez și revoluția. —

Toată lumea vrea să aibă pace și toată lumea pregătește război. Neliniște în politică a pricinuit întâlnirea dela Borgo a împăratului Wilhelm II și țarului Nicolae. Nu se știe, cum și de ce s'a plăns țarul vărului său; se crede însă, că fost vorba și de viitorul nesigur al țarilor lui Francisc Iosif, ca s'a plănuit o alianță a țarilor din mieză-noapte: Dania, Șvedia, Norvegia, la care s'ar alătura și Germania, Rusia.

N'a plăcut treaba de loc în Anglia și Franța. Ele-și fac vizite cu flotele și o puternică flotă engleză va manevra în acest an pe marea baltică cu văditul scop, ca să sperie statele dela nord.

Puțină pace are Europa: la noi criza se prelungește și s'a scris, că regele nostru se va întâlni unde-va, la toamnă cu împăratul Wilhelm II. ca să se vorbească de pace.

Maș puțină pace are Asia. Ziogăniții și țarmă armelor n'a încetat. Japonizii au ocupat întreg Sachalinul și se pregătesc să puie mâna și pe Vladivostoc.

Linevici, care numai în telegrame trimise țarului s'arată viteaz, pe câmpul de luptă e nevoiaș rău față de Japonezi.

America face pace. Aici a sosit deja Witte, care conduce pe reprezentanții Rusiei. Departe de intrigile, secăturiile bătrânului continent, în lumea nouă a lui Columb. se pregătește și plămădește pacea. Căutat-au oare prin asta Japonia aer politic mai curat? Fi-va pace?

Nu e pace nici în launtrul Rusiei. Congresul zemstvolurilor, oricât de energice glasuri s'au auzit acolo, par-că a rămas fără răsunet, ori e așa de frig prin Rusia, că iute îngheață cei mai ferbinte entuziasm.

Prigonirea lidovilor e acum la modă. Măi e la modă revolta soldaților. O telegramă spune, că în orașul Novocercassi s'a revoltat un regiment de Cazaci. În Lodz Cazacii deasemenea nu mai voesc să rămână în slujba poliției și împotriva locuitorilor.

Funcționarii și acum trebuie să-și teamă viața. fiindcă zi de zi cade câte unul jertfa păcatelor lor și înaintașilor lor.

Pentru-ca să se poată regula treburile dinlauntru ale Rusiei Witte ajuns în New-

York ar voi cu ori ce preț să facă Remn rău e deja: pe drum i-s'a automobilul.

Witte în Newyork.

London. Mercuri după amiază Witte în Newyork, unde a fost primit de baronul Rozen și toți membrii legației ruse, afară de Cassini, care e în conștiență. Din partea statelor-unite l-a primit mare funcționar de stat. Slavii din America după strămoșescul obicei i-a dat farfurie sare și pâne. După aceea d'una cu Rosen s'a urcat Witte în autotur care s'a stricat pe drum, așa că a la hotel cu o trăsură privată.

Declarațiunile lui Witte.

Newyork. După sosirea s'a Witte decursul unei convorbiri a tăgăduit, vr'odată ar fi zis, că nu poate primi condițiile Japoniei și că tractările de pace o săptămână se vor sfârși fără de nici un rezultat.

Newyork. În timpul călătoriei Witte a spus unui corespondent al țării Reuter următoarele: Aproape pe deplin, în Europa și America de-o parte de loc nu cunosc oamenii mărimea puterilor de venit și puterea de rezistență a Rusiei. Nu le știe acestea nici chiar țarul rus. Rusia stă azi tot așa de bănuș înaintea războiului: de aceea nu stă în urma biruințelor reputate Japonia dovedit un dușman primejdios, fiindcă *avut așa rezultate, cum peste tot se vede.* De ar fi înainta încodată atâta ca să ajungă în Rusia adevărată, atunci s'ar fi putut simți îndreptățirea rusiei ca condițiile de pace. Turcii din launtru împărăției ruse așisderea avea nici o influință asupra treburilor afară ale ei. *Cu toate acestea el nu vrea să încheie pace. El vrea să războieze și Japonia trebuie să știe, că Rusia are absolut lipsă de această pace, că Rusia nici când nu va primi condițiile de pace, numai la aparență i-ar vătăma pacea.*

New-York. Solut de pace al Japoniei a zis, că condițiile Japoniei le cunoaște bine *Micado, solul de pace și ministrii. Nu Roosevelt nu are cunoștința despre ele.*

New-York. Condițiile Japoniei sunt grele, așa că Witte ar-și zis, că în așa caz nu discută pacea.

ULTIME ȘTIRI.

Excursioniștii români din Constanța.

Asară a sosit aici un grup de 20 tineri români din Constanța în frunte profesorii *Dumitrescu și Lohmeyer*, elevi dela gimnasiu, școala comercială liceul din Constanța. Ruta lor până în acest moment a fost: Brașov, Blaj, Alba-Iulia, Arad și jur. Brad. Deia Abrud Buziaș pe Dunăre vor merge până la Cerhavoda și de acolo la Constanța.

La gară au fost primiți de dl Dr. Pop, mai mulți profesori seminare preoți și un redactor al nostru. S-au cuartirați la hotelul dlui Pașca „Pa-

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherczog-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează serici în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe și serveste în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

Asară în admirabila grădină a dlui Lasca au fost oaspeții elitei societății noastre.

Regele nu agrafiază.

Budapesta. Semioficiosul Magyar Nemzet desminte știrea, că regele ar agrafia pe osândiții politici din incidentul onomasiei Sale.

ECONOMIE.

Arad, 3 Aug.

Esposiția de vite în Veștem.

Conduc de scopurile înalte economice, ce urmărește „Reuniunea română de agricultură în comitatul Sibiu“, comitetul et. dela esis-ția Reuniunii încoace, a aranjat nu mai puțin 14 esposiții de vite de prăsilă (bovine); 3 esposiții de poame, struguri și derivatele lor (industria de casă (lucru de mână femeesc), aceasta în frățescă conlucrare cu cărmacii dela Reuniunea meseriașilor Români din Sibiu și de or. Așa dar 19 esposiții în curs de ma-șină de 17 ani. Scopul urmărit a fost pro-ducerea în economia vitelor, în pomărit, vierit, perfecționarea, păstrarea și răspândirea lucrului de mână, datorit destoiniciei și înțelepciunii țân-țelor noastre. Efectele acestei lucrări neobosite de harnice Reuniuni economice sunt tot mai adite. Economii români din comitat țin să-și îmbogățescă gospodăria cu vite de soiuri; gră-știle cu soiuri nobile de poame: harnicele noastre țărance țin de alor vrednicie de-a aranja por-țele adunări culturale și de pretutindenea de o esposiție cu lucruri eșite din mâinile lor, Reuniunile nu întârzie a eda Albumuri de seturi și țaseturi și de a face colecțiuni de modele, care de care mai minunate.

Pentru aranjarea esposiției a vite de prăsilă, comitetul central adresat cu apel dureros către „Junta“ din marea comună curat română „Vestem“, căroră arătându le scopul și aranjă esposiția acolo, i-a rugat să convoace conferență în scopul lăcerii preparativelor pentru ca buna reușită a esposiției să fi asigurată.

Conferența s'a ținut la 4 Iunie n. c. cu reprezentanți din comuna Boița, Bradu, Mohu, Șelimbăr, Tălmăcel și cu toți fruntașii din sistem. De sine înțeles: apelul comitetului cen- tral al Reuniunii agricole a fost primit cu mare însuflețire, dat fiind, că cei prezenți au fost conștii de marea importanță economică a esposiției.

S'a compus comitetul aranjator local cu d-nii: Ioan Papiu, paroch, George D. Bozdoc, Nicolae Vestemean, Nicolae Velțan, proprietar, George Ogrea, primar și president al Insoțirii de credit Raiffeisen, Teodor Măcișca, învățător și Aureliu Moga, notar.

Terminul esposiției s'a statorit pe Dum- necă, 2/15 Octomvrie c.

Admise la esposiție sunt vitele locui- torilor din Veștem, Boița, Bungard, Bradu, Șelimbăr, Mohu, Șelimber, Sadu și Tălmăcel, pentru formarea juriului au fost propuși comitetului central: Ioan Druhora, paroch, în Bobeș și Ioan Brătulescu din Boița; Ilie Măcișca, presidentul Insoț. de credit Raiffeisen în Mățiu, Ioan Simion și Ioaneș Malaiu, în Mohu; Petru Fântână, Nicolae Rusu din Tălmăcel; Ioan Vlad, paroch, și Irimie Măcișca în Șelimbăr; Teodor Stoia, inv. dir., Const. Velțan și George D. Bozdoc din Veștem.

Cărmacii comunelor admise au luat anga- jament a lumina poporul asupra importanței, de a se esposiția; pe proprietarii de vite îi îndemna să poarte deosebită grijă la hră- nirea și ținerea în curățânie a vitelor, cu un- tând vor face tot posibilul, ca și această esposiție cinste să facă țaranului român, aranja- tor și Reuniunii desinteresate: „Invingătorii“.

Un nou izvor de câștig. Corespondentul nostru din Roșia ne scrie:

În hotarul comunei *Almașel* (com. Hune- doara) aproape de comuna Roșia (com. Arad) dealurile Bălan, St. Petru ș. a. o so- cietate franceză, de un timp încoace exploatează mine de aramă, cari s'au dovedit foarte

bune; ear pentru locuitorii comunelor din pre- jur au dovedit adevărat izvor de câștig.

Societatea amintită de 20 de luni a săpat în sânul pământului peste o întindere de 3 kilometri, sub conducerea harnicului și des- toinicului inginer Henri *Lecher* în calitate de director, care în acest restimp s'a dovedit nu numai un harnic conducător, dar totodată un om cult și uman, având toate simpatiile pentru noi, Români, din rândul cărora își recrutează aproape toți muncitorii.

Este într'adevăr o binecuvântare dela Dumnezeu, când și bietul nostru popor i-se deschide un teren așa vast de activitate, de a-și valida puterile și munca lui a fi răsplătită din belșug.

În timpul scurt de până aci, oamenii noștri destul de cumpătați și păstrători dau semne de înaintare. Ear fiind material scărte bun, aproape în masă compactă se pun lucruri mari în per- spectivă: societatea se ocupă cu planul, ca în apropierea minelor să construiască topitorii și alte utenzilii, cari vor reclama un număr și mai mare de lucrători.

După semnele de pân'aci ni-se desfășură înaintea ochilor un viitor stăluțit, de care cel dintâiu, care va profita va fi sârmanul nostru popor, care în decursul unui an muncește de dimineața până seara pentru o coajă de mălai, ear când vede, că munca lui e răsplătită, nu este om să-l întreacă.

Din intențiunile nobile ale întreprinzăto- rilor reese evident, că știu să prețuiască munca onestă a poporului românesc; ba mai mult: din toată superioritatea lor indirect vreau să arete, că sângele nici când apă nu să face!

Esposiție regnicolară de galițe.

La toamnă se va ținea în Sătmar o ex- posiție regnicolară de galițe împreună cu târg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 3 August. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 s'clar)	12.08—12.10
Secară pe Octombrie	12.90—12.92
Orz pe Octombrie	11.58—11.60
Cucuruz pe Iulie	16.62—16.64
Cucuruz nou 1906	11.62—11.64

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	16.32—16.34
Secară pe	13.12—13.14
Ovăs pe Octombrie	11.72—11.74
Cucuruz pe Iulie	16.80—16.82
Cucuruz nou 1906	10.90—11.92

Piața din Arad.

S'au vândut:

580—650 măși metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 " cucuruz "	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
" " orz:	14.60—14.80
" " ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:

850—900 măși metriche grâu cor.	7.70—7.90
140—150 " cucuruz	—
Semnare nominală: secară	7.80—8.00
" " orz:	5.80—6.00
" " ovăs:	6.30—6.40

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
" " mic	" 160.—
" brut " mare	" 156.—
" " mic	" 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 70—100 klg.	Cor. 15.40—15.50
80— " "	" 15.50—15.60
Secară: 100 " "	" 13.10—13.20
Orz: " "	" 10.20—10.30
Ovăs mercantil 100 klg.	" 12.30—12.40
" cernut " "	" —
Cucuruz vechiu " "	" —
" nou " "	" 15.40—15.50

Tirgul de porci din Kőbánya.
De prima calitate ungara: Bătrâni grei pă- rechea în greutate peste 400 chlg. 139—140 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 139—141 fil.; Calitate sîrbească: grei, părechea peste 260 klg. 142—143 fil.; mijlocii, părechea 240—260 chlg. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 kgr. 137—138 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

Resbelul și *Innul Românului* nu se poate publica.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

A. T. *Somoskes*. Dela noi să expediază regulat, fără întrerupere, măcar că abonamentul pe o lună e 2 cor. și nu 1.68 l. Am reclamat la poștă.

Dr. V. M. *Lasca*. Abonamentul a expirat în 1 Iulie 1905.

Ioan *Pap*, *Oradea mare*. Am primit 2 cor. abonament pe II sem. 1905.

N. H. *Butesd*. Am primit 5 cor abona- ment pe III Quartalul 1905.

Redactor responsabil: Sever Boon.
Șaltor-proprietar: George Nohia.

Mulțămită publică.

Toți aceia cari au binevoit a participa la înmormântarea soțului meu reposat Ilie Balta orator în Chereuș, grecum și aceia cari au binevoit a se adresa către mine cu condolențele lor, primească ge aceasta ca o parte din cea mai înară mulțămită a mea a mea. Chereuș, în 1 August 1905.

văd. Volimnia Balta.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirlianu Cor. 2 — plus 10 fl. porto	
„Focostiri și schițe“ de S. Secula	1.— 5 " "
„Nuvele“ d. Emil Zola Cor. 0.40	5 " "
„Scolarul declamator“	0.50 5 " "
„Vatra părăsită“ I. Slavici	1.50 10 " "
„Stropi de rouă“	1.— 10 " "
„Aur“ Const. Hodoș	1.50 10 " "
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.80 3 " "
„Carmen Sylva“ de Vojeu	1.— 5 " "
„Amicul Poporului“ T. Vaculescu	1.— 10 " "

Un candidat de avocat

află aplicare momentan în cancelaria subscrișului.

Dr. *Vasilie Meșter*, adv. în Szászványa.

Stabiliment de hydrotherapie:

Wällischhof

stațiunea de tren și poștă Brunn-Maria-En- zersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangament modern (pe lângă hydrotherapie completă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electrice, massage, electrizare gim- nastică suedă dietetică individuali- zată etc).

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. *Marius Sturza*.

Cel mai mare magazin de haine gata pentru dame și copii.
ARAD, Szabadság-tér 3 szám.

Din cauza sezonului înaintat
 mare asortiment de

bluse din delen frances buc. dela fl. 2.50
 din zefir englez „ „ fl. 1.50
 bluse de pânze brodate „ „ fl. 3.—
 cele mai fine bluse de matase „ fl. 6.50

Fuste elegante, capoturi de creton, batist și delen în cel mai modern fason, — cu prețuri reduse. —

Cu stimă

WINTERNITZ JENŐ,

ARAD, Szabadság-tér 3 szám.

Expediții de poștă în toate direcțiunile.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime. Serviciu prompt și conștient. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culna și sămân

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utca 33. sz. —

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
 consulta zilnic dela 8—12 a.m.
 și dela 3—6 p. m. — în

BĂILE HERCULIANE
 (HERCULESFURDŐ)

Rog pe cine să bine-volască a se convinge bine și ce ieftin își poate procura de la mine orice orologiu și gluvaeleale din argint și aur curat de 14 carate.

ARAD, Piata Libertății
 lângă oficiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor
 ciasornic și giuvsergiu.

Asigurați contra griudinei: cucuruzul, grâul, sęcara, ovězul și toate plantele economice!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.
 A BANCII GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihar, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le eleptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În rama viței: capitala cu termen des, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, ce caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate.
2. În rama focului: căderii de tot felul, mobilie, mărfuri, produse de rășap ș. r.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, revizuite ș. a. prin spargoruz;
4. Contra griudinei: grân, sęcara, orz, cucuruz, ověz, viș (vinea), planta în destăle: cârșap, în, hâmal, nutreț, țabac ș. n.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în lăse-care comună și direct prin

Agentura principală „Transylvnia“ în Arad.

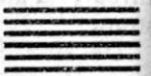
Strada Széchenyi nr. 1. — telefon nr. 339.

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra focului: case, bucate, mobilie, vestiminte, mărfuri!

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunnd de mijloace îndestulitoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
 mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
 o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
 din material de prima lasă și pe lângă pre-
 o—o—o țările cele mai avantajoase o—o—o

În special fabric, diverse mașini de sămănat, sęcerat, stărămătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglării mief și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinariilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzîn, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, att de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.